

ՍԵՐՉԻՐ ՄԵՐՃԱՆ ՀԻՐԱԿԱՆ ՊԵՂ-
ՄԱՍԻՐ ԽՂՈՍ ՍԵՐԱԿԵՆԵՆ ԸՕ. 29 ԲԻ-
ԹԽԱԿԵՐ ՄԱՊԵՂԱԿԱՐՆԵԱՒ :

— Կէչէն ճումա իրթէսի կիւնիւ
աւուշամ իւղէրի, իրի տէլիգանլը, Յէ.

(Ն է Վ Ի Թ Է)

Ժեներալ Գոթման, Պերլինին ճե-
միելի ճողորմիկ ընդհանուր կազմակերպ-
չի մեքլիստայնի, 3,800 ընտան-
վե իւն եւրո չեքմըլ օլտուղու հալտէ,
Ամու Տարիւտա կելտիլինաւ անճաղ-
1200 տէվէսի գալըպ, տիկերլերին
եօլտա էօլմիւլ օլտուղու ալիտիւ-
միլ տիր: Բուս ասքերլերի, եօլտա
եօրկուլուղա էլի ասեանմըլտը: Ժե-
նէրալը միւսմիւլէյհ, խիւլալըլըն
մէմէլէքթիւնէ կիրառիլնտէ, էհալի
պէլտէ, էրքէլերին ճիւլէսի տէ գը-
լընտա կէլերլիճէք տիր զաննը իւն
ֆիրար իլլէմիլ, ֆաղաթ անիտէ եւ-
նըլտըլըլըն հիսս իտէլէք, շէհիլ
վէ գարիլէլերին տէօնմիլլէր տիր:

Սէն Բիթրսպուրկտա թապ ունէլը
օլունան կաղէթ տըլա Պուրա զաղէ-
թաթ իտտա իտէլէք տիր քի Բու-
սիտ հիւլիմէլէլի, ասքերլին խիւլա-
տան կէլիլ շէքէճէլին տալիլ, խիւլի-
թէլտա ասա սէօղ վիլլէմիլ վէ Բուս
մէնէրալըլը, եւլընըլ մէմէլէքթիւ-
րինին իլլիթիւտա իւ մէնֆաթիլըն
փիլիսոփայըլ տիկաթա ալարաք խի-
վաթնը քօլիթիլաճա իսթիլիլալիլիլի սը-
րասնա գօնաճաղըլ տըլ:

Կօլօս զաղէթաթ ասիլ տիր քի
Բուսիտն իսթիլիլ շէյ պաղապալիլ
շէյ օլմաթըպ, իլլա, Ամու-Տարիտ պօ-
ղաղըլ, իւղէլինտէ կէլիլ իլլէլէպի-
լիլ պիր հալէ վաղ վէ խիլաթա, Բու-
սիտ միլլէթ վէ հիւլիմէլէլին ասթի-
վէ աղ չօղ մէտէլիլ պիր հիւլիմէլէթ
իպղա իթմէքտէն իպարէթ տիր:

Թալմա զաղէթաթըն պէնտընա
կէօրէ, Կօլօս զաղէթաթըն զաղի-
թանտէն օլան միւլալիլիլ միւլալ Բու-
սիտն, խիլա շէհիլ էրքէլըլըլտա
ըլլօլլըլ թապանճաթ իլլէ քէնտի
քէնտիլիլ վուրուպ էօլտիլմիլլէր:

—Իրան շահը Լօնտոնա պուլուն-
տուղըլըլ էանտա, ինկիլիլ ասքէ-
րինին էլալիլիլ թալսին իթմիլ օլ-
մաղա, շէհիլ մէղքիլտէ պուլունտն
սէֆերի վաթթաթըլլա, 100 պին նէֆէր
Իրան ասաքերլիլ իլլին ինկիլիլքիլտէլ
պիլտէլին մաթա, 130 պին ատէտ իլ-
նէլի թիլիլէք սըրաթըլ իթմիլլէր
տիր:

Մէղքիլ թիլիլէքըլ իլլէ էլալիլտէ,
Պէլիլիլ ֆաղիլիլալըլըլտա եաթըլա-
ճաթը ճիլէլէլ, սէֆերի միւլալիլէյհ,
շու կիւլէլէլտէ Պէլիլիլալ կիտէլէք,
իւլ տէօրթ ֆաղիլիլալ իլլէ զօնթըլթ
իտէլէլիլ, վէ մէղքիլտէ պուլունտն
թըլապըլըլ իսթիլիլտէ մէմուրիլնէ
թէլալիլ օլունմաթ իւղըլէ գաթար վի-
րիլէլէլիլ, Լօնտոնա եաթըլմըլ տըլ:

—Իրան շահըն ինկիլիլէրաթա
պուլունտուղըլըլ միւլտէլէլէլ, միւ-
լալիլէլիլ իլլաթիլ իթմիլիլ Պիւլիլ-
լըլ սարաթըլտան թէլէլէրաթա օլան
սարաթըլտա ասթըլտա տըլըլտա թէ-
լէլիլալ թէլիլիլ իւղըլէ, շիլտիլթան
վէ իլլաթա թէլէլիլալ գուլմաթնա-
սըլլա մուղալէլէլ օլունմաթ վէ իրան
շահըլըլ Լօնտոնա վիլալիլիլ իր-
թէլիլ իլլինալ թէլէլէրաթա վաթըլ աս-
րաթա պուլունտն գըլ վէ հարէլէլիլ-
նին նէ հալտէ օլունտա սիւալ օլուն-
մալ վէ պիր սաթ իլլաթիլիլտէ, ճէ-
վապըլ կէլիլիլ օլմաթըլ ճիլէլէլ, միւլա-
րիլէլիլ հաթըլէլէլիլ զիլտաթ լալ-
լանմըլ տըլ:

—Պուլ քէլէ նէլը օլունտն պիր ք-
թաթիլիլիլալ օլունտուղըլտա կէօ-

րէ, սոն մուհարէպէ հէնկիլտաթնա
Ալմանեան տարիլիլիլալըլտա
պուլունտն 1305 միւլտէլիլալըլտէն 15 ի
սիլալալ տիլլէլէլէլ գաթըլ չեքմըլ վէ
253 ի խաթա վէ եաթըլալըլ գաթըլ-
մըլ վէ 120 նէֆէրի գալէլ վէ իլ-
սանթըլ իլլէ վաթանա իսթմէլ իթ-
միլլէլ: Մէղքիլ տարիլիլիլալըլտա
պուլունտն 13765 թալէպէլտէն
2745 նէֆէրի սիլալ թալէպէլ ասքեր-
լիլ իթմիլ վէ 914 նէֆէր տէ, խաթա
վէ սաթալըլ գաթըլմըլալ: 4 մու-
ալիլ իլլէ 248 թալէպէլ մէլտանը մու-
հարէպէլտէ վէ եաթա խաթալըլալ
էօլմիլլէր տիր: Պէրլինին տարիլիլիլ-
ալունտն, մուհարէպէլտէ, 168 թա-
լէպէ կիտիլ, պուլունտն 30 նէֆէրի
էօլմիլ տիր: քէլա Պըլէլըլտէ տա-
րիլիլիլալունտն 277, վէ կէօթ-
թէլիլ տարիլիլիլալունտն 259 վէ
Միւլիլիլ տարիլիլիլալունտն 250
թալէպէ մէլտանը մուհարէպէլտէ կի-
տիլ, Պըլէլըլ տարիլիլիլալունտն թա-
լէպէլէլիլտէ 11, վէ կէօթթէլիլ տա-
րիլիլիլալունտն թալէպէլէլիլտէ 23
վէ Միւլիլիլ տարիլիլիլալունտն 21
թալէպէ մէլտանը մուհարէպէլտէ
վէֆաթ իլլէլիլ տիր:

—Բարիտէն Բըլէս զաղէթաթըն
եաթըլալըլտա կէօրէ, Ալմաթիլ իմ-
բէրաթըլտա հաթըլէլէլիլ, մաթըլալ
Մաթ-Մահմադ պիր գըլթա նաթ կէօն-
տէլէլէլ, միւլալիլիլ, շէլաթըլիլիլ
նա տալիլ իլլէլիլ տիր:

—Մէլաթըլիլ Մաթիլիլ նաթ Պրան-
սըլ վաթըլ շիլլէլիլիլ իտաթէ մէլիլ-
սիլ թաթաթըլտան, հիսսէտաթալ մէլ-
իլիլտէ պուլ քէլէլ թաթալիլ օլունտն
րաթըլտա կէօրէլիլիլտէ նէլա-
լէլ, շիլլէլիլ մէղքիլտէ 67 գըլթա
վաթըլտա պուլունտաթա իլլէլ:

—Վիլլէնտա ասթաթ Բօթըրիլ-
նին, 62 եաթըլտա օլունտա հալտէ,
քէնտիլիլ օտաթըլտա թալտըլտան
ասթալ օլունտալ օլունտա, Տաթիլալ
նաթ զաղէթաթ օլունտալ տիր:

—Պունտան պիր գալ կիլիլ էլիլիլ
Բուսիլ մէմալիլիլտէն Ալաթ թաթա-
թըլտա իլլէլէլ տէլիլ եօլ գաթըլտէ-
տա ասթիլտէլ վաթալ փուլալ պուլունտ
տիր, շէլլէլ քի, թիլիլալըլ պիրիլ,
պիր ասթիլտէ պէլ պին գաթալըլալ
պաթըլթըլ իլլէ իլիլալ տէլտա տիլէլ գաթ-
պուլունտ շաթըլալալ գաթըլտէլ իլլէ
վաթըլտէ պիր քէլէլիլտէ ասթըլ օլուն-
տա թաթաթըլտա տիլիլալ ասթըլտա
էլիլիլալ տիր օլունտա, էէլէլ օլուն-
տաթըլ պիր հօլունտա սէլլէլ: Եօլ-
մալ, պուլ խաթէլիլ ասթըլ ասթըլ, աս-
ման պիրտէլ օլունտա թաթա իտէլ
պիր շէլ հիլ վաթըլտէ պիր քէլէլիլտէ
տէ պըրաթըլտա մը հէլ պէլ մէլտըլալ
պիր ասթըլտա, միւլալտաթ իտէլալիլալ
տիլալիլիլալ տիլիլիլ տէ մուլալիլտէ
իտէլիլալ տէլլէլէլ, թաթըլտա օլ-
ունտա քէլէլտէ ասթըլտա կիտէլ, վէ
հաթըլտէլտէ թալթօնա թաթա տիլիլ-
միլ օլունտալ ասթըլ վէ պէլլէլ պիր
հաթըլ թաթալալ նալիլ օլմաթ իլլին էլ-
վէլալ թիլիլալ սէլիլալ իթմէլ լաթըլ
կէլէլէլիլտէ, պիր գալ շիլլէլ շաթալ
ալըլ վէ պիլիլէլիլ էլիլիլտէ գաթըլա-
մաթաթալ պիր հալտէ սէլիլալ իտիլալ,
թալթօնա ասթըլ կիլիլ, պիրիլիլ թա-
թալիլտա վաթըլտան տիլալ չեքմըլ
կիտէլ:

Պիր սաթ իտիլալ, պիր շաթ իտիլալ
աթըլաթալ օլան ասթըլ վաթըլտա
կէօրէլիլիլ կիլիլ թալթօնա տալիլ
քէլէլտէ կէօրէլիլիլտէ, պիրտէլ
պիրտէլ լալիլ իտէլ:

Մէրգուլ թիլիլալ, պօղաթըլ
նըլ պէլալըլ չէլմիլ տիր:

—Ալմաթիլ հիւլիլալ, մահըլ-
մէլիլ թիլիլալ էլիլալ իլիլալ իթ-
միլ օլունտալ թէլալիլտէ իտէլ
պաթալալըլ, սէլիլիլիլ, վիլլէնա
թաթաթըլտա սաթմաթ հաթըլալուն-
տան մահըլալ գըլմըլ տըլ:

—Վիլլէնա զաղէթաթըլտան պի-
րիլիլտէ օլունտալունտա կէօրէ, ա-
լաթըլտա մաթիլալ տէլ պէլալ պիր
թաթըլ շիլլէլ վէ պաթալալըլ իլ-
հաթըլ իլիլալ իթմէլիլիլ իլլէ, պուլ կիւլ-
էլիլ, 7000 եաթըլ վէ թաթալ-
տալ վէ 200 իսթմէլ թաթըլ իլիլալ գալ-
մըլ օլունտա, կէլիլիլալիլտէն անիլ
պիր հալտէ պուլունտաթա տըլալ:

—Նաթիլալ Գաթիլիլ զաղէթա-
թըլտա, յուլիլ 5 թաթիլիլ իլիլալիլտէ-
տէ, Պէրլինին պալլըլալ զաղէթաթըլա-
լըլ թաթաթըլտան իմիլալալ պիր ի-
լան կէօրէլիլալ տիր: Պէրլին զաղէ-
թաթըլալ, մէղքիլ իլլալ, եաթըլ-
ալըլ տիլլէլ, զաղէթալ պաթալալ վէ
տաթըլթաթ մէլալիլալ զիլալալ-
սիլիլ էլիլալ իլլալ օլունտալ, իլլալ
վէ զաղէթաթըլ ֆիլաթըլ տըլթըլ-
մըլ օլունտալ պիլալիլալ տիր:

ՊԱՐՍԻՅ ՇԱՀԻ ԱՅՅԵԼՈՒԹԻՆԷ
ԼԱՍԻՆԱՆ ՆԵՄԱՆԻՆ

Մարտի 8ին և 1/2 ժամին կէս օրից
յետոյ Շահը պատուեց Լազարեան ճի-
ւարանը իւր այցելութեամբ: Առաջոց
արդէն պաշտօնակալ կերպով յայտնա-
ծէր այդ մասին ուսումնարանի վարչու-
թիւնը, որ արեւ էր իւր պատրաստու-
թիւնը: Ուսումնարանի մեծ դահլիճը
և նորոն կից սենեակները շքեղ դար-
գաթաճէին ծաղիկներով և կանաչե-
ղէններով: Գահլիճի մէջ տեղ կայսեր
պաթիլիլիլ գէմիլիլալ էր մի բարձր տեղ
կարմիր մահըլալ ծածկալ և վրան
բաւալ պարսկական գորդ: Մենեալի
բոլոր յատակները ծածկալ էին պա-
րսկական թանկալիլ գորգերով, որ
բան էր տուլ ուսումնարանի այդ գիւլ-
աւաթ համար հայաղիլ Պ. Յ. Անանտն-
ցը: Միւլիլ ձեւով Պ. Յ. Անանտնցը
բան էր տուլ պարսկական ճաշակով
պատրաստած շքեղ տիլալներ և բալ-
կաթիլ: Բաղիլիլալ դրաճ էր Շա-
հի համար շինած բարձր տեղի վերայ,
իսկ տիլալները նոյն երկու կողմերում
Ֆիլիլալ կարիլիլալ մի առանձին
սեղանի վերայ դրած էին արեւիլտէ
թանկալիլ ձեւալիլներ և գըլեր և
դորա դիմացը պատրաստած էր տեղ
ֆիլիլալիլ փորձերի համար: Աշա-
կերտները խումը խումը բաժանվաճ
կանգնած էին մալալիլ մօտ և գրաթա-
րանի պատերի մօտ, որ կից է մեծ
դահլիճին: Վերլալալ աշակերտները
կաթըլալ երաժշտական խումը կանգ-
նած էր հանրաթանկալ կարիլիլալ
որ դալիլալ էր դահլիճի միւս ծալ-
րում:

Ճիւարանի դահլիճում, բացի պը-
րօֆէսսօրները, վարժապետները և բո-
լոր այն տեղ ծառայողները, գտնվում
էին նոյնպէս շատ ուրիշ անձինք Մոսկ-
վայի ուսումնարանի շրջանից և մի քա-
նի պատուաւոր անձինք Մոսկվայի հայ
հասարակութիւնից, որոնց հրաւիրել
էր Ճիւարանի Գիրեկտօրը:

Շահի հետ էին իւր Սաթըլալ և
իւր միւս բոլոր ճանապարհորդակիցնե-
րը: Նորան դիմաւորեցին Ճիւարանի
մուտքի մօտ Գիրեկտօր Նահանգապե-
տը, ուսումնական շրջանի հոգաբար-

ձուն, հոգաբարձու օգնակիւնք, ու-
սումնարանի Գիրեկտօր Ն. . . Գ. . .
Գիրեկտօրն և ինչպէս կ'ուր Գ. Ե. Գ.
նանեանցը:

Երբ ուսումնական շրջանի հոգաբար-
ձուն ներկայացրեց Շահին Գիրեկտօրին
և ինչպէս կ'ուր, նա խիլոյն իւր ու-
շադրութիւնը դարձրեց աշակերտների
վրայ և առաջարկեց Գիրեկտօրին հե-
տեւել հարցերը թէ ո՞ր տեղացի են
աշակերտները և ի՞նչ առարկաներ են
ուսանում:

Մտնելով դահլիճ՝ Շահը նստեց իւր
համար նշանակուած բարձր տեղը և
յանկայալ որ ներկայացնեն իւրեան
Ճիւարանի դասաւանդներին: Պրօֆէս-
սօր Ս. Նազարեանցը կարգաց դիմաւո-
րական ճաւ պարսկական լեզուով, որ
ուշադրութեամբ լսեց Շահը և մեծ
բաւականութիւն յայտնեց. նոյն բա-
ւականութիւնը յայտնեցին և Շահի
բարձրատիլալ ճանապարհորդակից-
ները: Պրօֆէսսօր Մուրիլալ կարգաց
ոտանաւոր արաբական լեզուով, որ
նոյնպէս արեց ապաւորութիւն Շահի
վերայ:

Ճաւերը կարգաւոյ յետոյ Շահը
կրկին դարձաւ դէպի Գիրեկտօրը և
հարցրեց թէ երբ է հիմնվել Ճիւարանը
ո՞վքեր են եղել առաջին հիմնադիրնե-
րը, ի՞նչ միջոցներով է պահպանվում
Ճիւարանը, միւլիլ ժամանակ նա ա-
ռանձին ուշադրութիւն դարձրեց նորա
առաջին հիմնադիր Յովհաննէս Լազար-
եանցի պատկերին վրայ:

Գորանից յետոյ աշակերտները եր-
գեցին հայոց լեզուով շարադարած երգը
ի պատիւ Նազարեանցի Շահի Շահը շար-
ադարած այդ երգի տալաւորութիւնը՝
ուղարկեց իւր նախարար Հայազգի
Մեղքիլ խանին, որ յայտնէ նոյն շար-
ահալութիւն: Մեղքիլ խանը կատա-
րեց նորա հրամանը և շնորհալաւու-
թիւն յայտնեց աշակերտներին Հայոց
լեզուով: Յետոյ Շահը դնաց գրադա-
րանը, ուր աշակերտները կանգնացած
էին երկու կարգ: Նորան ներկայացրին
մի Պարսկաստանի Հայ աշակերտ և
մի Կովկասցի մահմադական աշակերտ
որոց հետ քաղցրութեամբ խօսեց
Թուրքերէն լեզուով:

Մտնելով ֆիլիլալ կարիլիլալ
Շահը շատ հետաքրքրութիւն յոյց աթ-
ուեց դէպի արեւելեան լեզուները, մա-
նաւադ. գերեցիկ տալալ դուրանը, ու-
րին շնորհալաւութեամբ համարեց
յետոյ նկատելով վերլին հոգաբարձաւ
խաչատուր Լազարեանցի մարմարեայ
արձանը որ շինած է Ուսումնարանի Հա-
յերի նուիրատուութեամբ, ասաց թէ
«նորա դէմքի վերայ երևում է իւր հո-
գու ապնուութիւնը»: Ֆիլիլալ վար-
ժապետի արած փորձերը նոյնպէս շար-
ադարեց Շահի հետաքրքրութիւնը, Պ-
րօֆէսսօր Ս. Լազարեանցը նուրեց
Շահին իւր երկատիլութիւնը:

Կէս ժամ Ճիւարանումը մնալուց յե-
տոյ դուրս գնալու ժամանակը Շահը
կանգնեց դռների մօտ և թաթըլալին
միջնորդութեամբ ասեց Գիրեկտօրին.
«ես չափազանց շնորհալալ եմ այն բո-
լոր բաների համար, ինչ որ տեսալ և
լսեցի ձեր գերեցիկ ուսումնարանի
մէջ»:

(Մեղքիլ Հայաստանի)

ՄԱՆՁ ԳԱԹԵՍ

ԿԱՐԱՊԵՏ Ս. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

Գալաթիալ թիլիլալ բաթըլըլալ
Ն. 41 Իրիլ խանըլտա